KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2018/762

(2018. gada 8. marts),

ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/798 izveido kopīgas drošības metodes, kas attiecas uz prasībām drošības pārvaldības sistēmām, un atceļ Komisijas Regulas (ES) Nr. 1158/2010 un (ES) Nr. 1169/2010

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Direktīvu (ES) 2016/798 par dzelzceļa drošību ([1]) un jo īpaši tās 6. panta 6. punktu,

ņemot vērā 2017. gada 9. martā Komisijai iesniegto Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūras Ieteikumu ERA-REC-115-REC par atbilstības novērtēšanas kopīgo drošības metožu un uzraudzības kopīgo drošības metožu pārskatīšanu,

tā kā:

(1) Kopīgajās drošības metodēs ("*CSM*") aprakstīts, kā novērtē drošības līmeni un drošības mērķu sasniegšanu, kā arī atbilstību citām drošības prasībām.

(2) Saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/798 6. panta 5. punktu *CSM* regulāri jāpārskata, ņemot vērā to piemērošanā gūto pieredzi un dzelzceļa drošības vispārējo attīstību, ar mērķi vispārēji uzturēt un, ja praktiski iespējams, nemitīgi uzlabot drošību.

(3) Komisija ar 2016. gada 1. septembra Īstenošanas lēmumu ([2]) Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrai ("Aģentūra") saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/798 6. panta 2. punktu deva pilnvarojumu pārskatīt Komisijas Regulas (ES) Nr. 1158/2010 ([3]), (ES) Nr. 1169/2010 ([4]) un (ES) Nr. 1077/2012 ([5]). 2017. gada 9. martā Aģentūra saskaņā ar Komisijas pilnvarojumu sniedza ieteikumu, kurā ietverts ziņojums par rezultātiem, kas gūti apspriešanā ar valstu drošības iestādēm, sociālajiem partneriem un dzelzceļa transporta lietotājiem, un ziņojums par ierosināto grozīto *CSM* ietekmes novērtējumu. Kā minēts Direktīvas (ES) 2016/798 6. panta 4. punktā, Komisija pārbaudīja Aģentūras izdoto ieteikumu, lai pārliecinātos, ka pilnvarojums ir izpildīts.

(4) Drošības pārvaldības sistēma paredzēta, lai gādātu, ka dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un infrastruktūras pārvaldītāji uzņēmējdarbības mērķus sasniedz, ievērojot drošību. Drošības pārvaldības sistēma bieži vien ir integrēta ar citām pārvaldības sistēmām nolūkā uzlabot organizācijas vispārējos darbības rādītājus un samazināt izmaksas, vienlaikus apvienojot pūles visos organizācijas līmeņos. Tālab *ISO* augsta līmeņa struktūras ([6]) vienotais satvars tiek izmantots, lai funkcionāli sagrupētu prasības, kuras attiecas uz Direktīvas (ES) 2016/798 9. pantā minēto drošības pārvaldības sistēmu. Šis satvars arī veicina procesa pieejas izpratni un piemērošanu, kad dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un infrastruktūras pārvaldītāji izstrādā, īsteno, uztur un pastāvīgi uzlabo drošības pārvaldības sistēmu.

(5) Kad pieteikuma iesniedzējam izdots vienotais drošības sertifikāts vai drošības atļauja, tam jāturpina izmantot Direktīvas (ES) 2016/798 9. pantā minēto drošības pārvaldības sistēmu.

(6) Dzelzceļa droša un efektīva darbība galvenokārt atkarīga no cilvēka uzvedības. Ja tiek uzskatīts, ka cilvēka uzvedība veicinājusi nelaimes gadījumu vai starpgadījumu, var būt tā, ka organizatoriskie faktori, piemēram,

([1]) OV L 138, 26.5.2016., 102. lpp.
([2]) Komisijas 2016. gada 1. septembra Īstenošanas lēmums par pilnvarojumu Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrai pārskatīt atbilstības novērtēšanas kopīgās drošības metodes un uzraudzības kopīgo drošības metodi un par Īstenošanas lēmuma C(2014) 1649 *final* atcelšanu (C(2016) 5504 *final*).
([3]) Komisijas 2010. gada 9. decembra Regula (ES) Nr. 1158/2010 par kopīgu drošības metodi, lai novērtētu atbilstību dzelzceļa drošības sertifikātu iegūšanas prasībām (OV L 326, 10.12.2010., 11. lpp.).
([4]) Komisijas 2010. gada 10. decembra Regula (ES) Nr. 1169/2010 par kopīgu drošības metodi, lai novērtētu atbilstību dzelzceļa drošības atļaujas iegūšanas prasībām (OV L 327, 11.12.2010., 13. lpp.).
([5]) Komisijas 2012. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1077/2012 par kopīgo drošības metodi uzraudzībā, ko veic valsts drošības iestādes pēc drošības sertifikāta izdošanas vai drošības atļaujas izdošanas (OV L 320, 17.11.2012., 3. lpp.).
([6]) *ISO/IEC* direktīvu 1. daļas 2016. gada konsolidētā papildinājuma SL pielikuma 2. papildinājums.

darba slodze vai darba procesa plānošana, ir ietekmējuši uzvedību un tādējādi pasliktinājuši veiktspēju un padarījuši smagākas attiecīgā nelaimes gadījuma vai starpgadījuma sekas. Tāpēc ir svarīgi, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un infrastruktūras pārvaldītāji drošības pārvaldības sistēmā īstenotu sistemātisku pieeju cilvēka veiktspējas atbalstam un cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru pārvaldībai.

(7) Tas, kā drošība tiek uztverta, vērtēta un prioritizēta organizācijā, atspoguļo, cik patiesa visos organizācijas līmeņos ir apņemšanās gādāt par drošību. Tāpēc ir svarīgi arī, lai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi un infrastruktūras pārvaldītāji apzinātu rīcību un uzvedību, kas spēj veidot pozitīvu drošības kultūru, un ar drošības pārvaldības sistēmas palīdzību veicinātu šo savstarpējās uzticēšanās, paļāvības un izglītošanās kultūru, kas personālu mudina dot savu artavu drošības pilnveidošanā, ziņojot par bīstamām situācijām un sniedzot ar drošību saistītu informāciju.

(8) Drošības pārvaldības sistēmā būtu jāņem vērā, ka Padomes Direktīva 89/391/EEK ([1]) un ar to saistītās atsevišķās direktīvas ir pilnībā piemērojamas dzelzceļa būvniecībā, ekspluatācijā un apkopē strādājošo darba ņēmēju veselības un drošības aizsardzībai. Tas neuzliek nekādus citus papildu pienākumus vai uzdevumus iestādei, kas izdod sertifikātu vai atļauju, tikai paredz pārbaudīt, vai pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas saņemt vienoto drošības sertifikātu vai drošības atļauju, ir ņēmis vērā veselības un drošības apdraudējumus. Atbildību par Direktīvas 89/391/EEK izpildes pārbaudi vēl aizvien drīkst uzticēt citām kompetentajām iestādēm, ko norīkojušas dalībvalstis.

(9) Drošības pārvaldības sistēmā attiecīgā gadījumā būtu jāņem vērā iespējamie papildu riski, ko izraisa bīstamo kravu pārvadāšana pa dzelzceļu, un tādējādi būtu jāņem vērā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/68/EK ([2]).

(10) Regulas (ES) Nr. 1158/2010 un (ES) Nr. 1169/2010 kļūs novecojušas, un tāpēc tās būtu jāaizstāj ar šo regulu.

(11) Attiecībā uz drošības sertifikātiem no Direktīvas (ES) 2016/798 10. panta 15. punkta izriet, ka valsts drošības iestāde pēc būtiskām izmaiņām drošības tiesiskajā regulējumā var prasīt drošības sertifikātu pārskatīšanu. Lai gan izmaiņas, kas ieviestas ar Direktīvas (ES) 2016/798 9. pantu un šo regulu, ir vajadzīgas un svarīgas, tās tomēr nav būtiskas. Tāpēc Regula (ES) Nr. 1158/2010 drošības sertifikātiem, kas izdoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/49/EK ([3]), būtu jāpiemēro līdz to derīguma termiņa beigām. Tā paša iemesla dēļ Regulas (ES) Nr. 1158/2010 atcelšana jāatliek līdz laikposma, kurā valstu drošības iestādes vēl aizvien var regulu piemērot uzraudzības vajadzībām, pēdējās dienas beigām. Turklāt saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/798 uz esošajiem drošības sertifikātiem joprojām attiecas Direktīva 2004/49/EK, kas bija Regulas (ES) Nr. 1158/2010 pamats.

(12) Attiecībā uz drošības atļaujām no Direktīvas (ES) 2016/798 12. panta 2. punkta otrās daļas izriet, ka valsts drošības iestāde pēc būtiskām izmaiņām drošības tiesiskajā regulējumā var prasīt drošības atļauju pārskatīšanu. Lai gan izmaiņas, kas ieviestas ar Direktīvas (ES) 2016/798 9. pantu un šo regulu, ir vajadzīgas un svarīgas, tās tomēr nav būtiskas. Tāpēc Regula (ES) Nr. 1169/2010 drošības atļaujām, kas izdotas saskaņā ar Direktīvu 2004/49/EK, būtu jāpiemēro līdz to derīguma termiņa beigām. Tā paša iemesla dēļ Regulas (ES) Nr. 1169/2010 atcelšana jāatliek līdz laikposma, kurā valstu drošības iestādes vēl aizvien var regulu piemērot uzraudzības vajadzībām, pēdējās dienas beigām,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Ar šo regulu izveido kopīgas drošības metodes ("*CSM*"), kas attiecas uz prasībām dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu un infrastruktūras pārvaldītāju drošības pārvaldības sistēmām un kas minētas Direktīvas (ES) 2016/798 6. panta 1. punkta f) apakšpunktā.

2. Šo regulu piemēro attiecībā uz vienotajiem drošības sertifikātiem un drošības atļaujām, ko izdod saskaņā ar Direktīvu (ES) 2016/798.

([1]) Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīva 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 24. septembra Direktīva 2008/68/EK par bīstamo kravu iekšzemes pārvadājumiem (OV L 260, 30.9.2008., 13. lpp.),

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/49/EK par drošību Kopienas dzelzceļos un par Padomes Direktīvas 95/18/EK par dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu licencēšanu un Direktīvas 2001/14/EK par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali un maksas iekasēšanu par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu un drošības sertifikāciju grozījumiem (Dzelzceļu drošības direktīva) (OV L 164, 30.4.2004., 44. lpp.).

2. pants

Definīcija

Šajā regulā "drošības sertifikācijas struktūra" ir par vienotā drošības sertifikāta izdošanu atbildīgā struktūra, proti, Aģentūra vai valsts drošības iestāde.

3. pants

Prasības dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu drošības pārvaldības sistēmām

Dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi izveido drošības pārvaldības sistēmas saskaņā ar I pielikumā noteiktajām prasībām.

Minētās prasības drošības pārvaldības sistēmām piemēro Direktīvas (ES) 2016/798 10. pantā minētajiem vienotajiem drošības sertifikātiem pieteikumu novērtēšanas un uzraudzības vajadzībām.

4. pants

Prasības infrastruktūras pārvaldītāju drošības pārvaldības sistēmām

Infrastruktūras pārvaldītāji izveido drošības pārvaldības sistēmas saskaņā ar II pielikumā noteiktajām prasībām.

Minētās prasības drošības pārvaldības sistēmām piemēro Direktīvas (ES) 2016/798 12. pantā minētajām drošības atļaujām pieteikumu novērtēšanas un uzraudzības vajadzībām.

5. pants

Atcelšana

No 2025. gada 16. jūnija atceļ Regulas (ES) Nr. 1158/2010 un (ES) Nr. 1169/2010.

6. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

No 2019. gada 16. jūnija to piemēro dalībvalstīs, kuras nav sniegušas paziņojumu Aģentūrai un Komisijai saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/798 33. panta 2. punktu. No 2020. gada 16. jūnija to piemēro visās dalībvalstīs.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2018. gada 8. martā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
Jean-Claude JUNCKER

I PIELIKUMS

Prasības dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu drošības pārvaldības sistēmām

1. ORGANIZĀCIJAS KONTEKSTS

1.1. **Organizācija:**

a) apraksta savu darbību veidu, apjomu un lauku;

b) apzina nopietnus drošības apdraudējumus, ko rada dzelzceļa darbības, kuras veic pati organizācija vai tās kontrolē esoši darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji;

c) apzina ieinteresētās personas (piemēram, regulatīvās struktūras, iestādes, infrastruktūras pārvaldītājus, darbuzņēmējus, piegādātājus, partnerus), tostarp trešās personas ārpus dzelzceļa sistēmas, kas ir svarīgas drošības pārvaldības sistēmas kontekstā;

d) apzina un saglabā c) apakšpunktā minēto ieinteresēto personu juridiskās un cita veida prasības, kas saistītas ar drošību;

e) nodrošina, ka d) apakšpunktā minētās prasības ir ņemtas vērā drošības pārvaldības sistēmas izstrādē, ieviešanā un uzturēšanā;

f) apraksta drošības pārvaldības sistēmas tvērumu, norādot, kuras uzņēmējdarbības daļas ir vai nav iekļautas tās tvērumā, un ņemot vērā d) apakšpunktā minētās prasības.

2. LĪDERĪBA

2.1. **Līderība un apņemšanās**

2.1.1. Augstākā līmeņa vadība demonstrē līderību un apņemšanos izstrādāt, ieviest, uzturēt un pastāvīgi uzlabot drošības pārvaldības sistēmu, tālab:

a) uzņemoties vispārēju pārskatatbildību un atbildību par drošību;

b) nodrošinot, ka organizācijas dažādu līmeņu vadība apņemas gādāt par drošību ar savu darbību un attiecībās ar personālu un darbuzņēmējiem;

c) nodrošinot, ka drošības politika un drošības mērķi ir izveidoti, izprasti un saderīgi ar organizācijas stratēģisko virzību;

d) nodrošinot, ka prasības drošības pārvaldības sistēmai ir integrētas organizācijas uzņēmējdarbības procesos;

e) nodrošinot, ka ir pieejami drošības pārvaldības sistēmai vajadzīgie resursi;

f) nodrošinot, ka drošības pārvaldības sistēma efektīvi kontrolē organizācijas radītos drošības apdraudējumus;

g) mudinot personālu atbalstīt drošības pārvaldības sistēmai noteikto prasību izpildi;

h) veicinot drošības pārvaldības sistēmas pastāvīgu uzlabošanu;

i) nodrošinot, ka organizācijas uzņēmējdarbības risku apzināšanā un pārvaldībā ir ņemti vērā drošības apsvērumi, un paskaidrojot, kā tiks atpazīts un atrisināts drošības mērķu un citu uzņēmējdarbības mērķu konflikts;

j) sekmējot pozitīvu drošības kultūru.

2.2. **Drošības politika**

2.2.1. Augstākā līmeņa vadība izstrādā dokumentu, kurā aprakstīta organizācijas drošības politika un kas ir:

a) atbilstīgs organizācijas dzelzceļa darbību veidam un apjomam;

b) organizācijas izpilddirektora (vai augstākā līmeņa vadības pārstāvja(-ju)) apstiprināts;

c) aktīvi īstenots, paziņots un darīts pieejams visam personālam.

2.2.2. Drošības politika:

a) ietver apņemšanos pakļauties visām juridiskajām un cita veida prasībām, kas saistītas ar drošību;

b) ir satvars drošības mērķu izvirzīšanai un organizācijas drošības rādītāju izvērtēšanai salīdzinājumā ar šiem mērķiem;

c) ietver apņemšanos kontrolēt no pašas organizācijas darbības izrietošos un citu radītos drošības apdraudējumus;

d) ietver apņemšanos pastāvīgi uzlabot drošības pārvaldības sistēmu;

e) tiek uzturēta saskaņā ar organizācijas uzņēmējdarbības stratēģiju un drošības rādītāju izvērtējumu.

2.3. **Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras**

2.3.1. Personālam, kura funkcijas ietekmē drošību (tostarp vadībai un citam personālam, kas pilda ar drošību saistītus uzdevumus), visos organizācijas līmeņos nosaka, dokumentē, piešķir un paziņo tā pienākumus, pārskatatbildību un pilnvaras.

2.3.2. Organizācija nodrošina, ka personālam, kuram deleģēti pienākumi ar drošību saistītu uzdevumu izpildē, ir pilnvaras, kompetence un attiecīgi resursi, kas ļauj pildīt uzdevumus, izvairoties no nelabvēlīgas ietekmes, ko rada ar citām uzņēmējdarbības funkcijām saistīta darbība.

2.3.3. Pienākumu deleģēšana ar drošību saistītu uzdevumu izpildē tiek dokumentēta un paziņota attiecīgajam personālam, akceptēta un izprasta.

2.3.4. Organizācija apraksta 2.3.1. punktā minēto funkciju sadalījumu pa uzņēmējdarbības funkcijām organizācijā un attiecīgā gadījumā ārpus tās (sk. 5.3. Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji).

2.4. **Apspriešanās ar personālu un citām personām**

2.4.1. Izstrādājot, uzturot un uzlabojot drošības pārvaldības sistēmu, ar personālu, tā pārstāvjiem un ieinteresētajām trešām personām attiecīgā gadījumā atbilstīgi apspriežas par attiecīgajām daļām, kas ietilpst to atbildības jomā, tostarp ekspluatācijas procedūru drošības aspektiem.

2.4.2. Organizācija veicina apspriešanos ar personālu, šādā nolūkā nodrošinot metodes un līdzekļus personāla iesaistei, reģistrējot personāla viedokli un sniedzot atbildi uz to.

3. PLĀNOŠANA

3.1. **Rīcība risku novēršanai**

3.1.1. Riska novērtējums

3.1.1.1. Organizācija:

a) apzina un analizē visus ekspluatācijas, organizatoriskos un tehniskos riskus, kas attiecas uz organizācijas veikto darbību veidu, apjomu un lauku. Šādi riski ietver vismaz riskus, kas izriet no cilvēkfaktoriem un organizatoriskajiem faktoriem, tādiem kā darba slodze, darba procesa plānošana, nogurums vai procedūru piemērotība, un citu ieinteresēto personu darbības (sk. 1. Organizācijas konteksts);

b) izvērtē a) apakšpunktā minētos riskus, šādā nolūkā piemērojot atbilstīgas riska novērtēšanas metodes;

c) izstrādā un ievieš drošības pasākumus un nosaka ar tiem saistītos pienākumus (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras);

d) izstrādā drošības pasākumu efektivitātes uzraudzības sistēmu (sk. 6.1. Uzraudzība);

e) atzīst nepieciešamību attiecīgā gadījumā sadarboties ar citām ieinteresētajām personām (piemēram, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, infrastruktūras pārvaldītājiem, ražotāju, tehniskās apkopes nodrošinātāju, par tehnisko apkopi atbildīgo struktūru, dzelzceļa ritekļa turētāju, pakalpojumu sniedzēju un iepirkuma struktūru) jautājumos par riska dalīšanu un pienācīgu drošības pasākumu ieviešanu;

f) par riskiem paziņo personālam un iesaistītajām trešām personām (sk. 4.4. Informācija un saziņa).

3.1.1.2. Novērtējot risku, organizācija ņem vērā nepieciešamību noteikt, nodrošināt un uzturēt drošu darba vidi, kas atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem, jo īpaši Direktīvai 89/391/EEK.

3.1.2. Izmaiņu plānošana

3.1.2.1. Pirms izmaiņu ieviešanas (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība) organizācija saskaņā ar Regulā (ES) Nr. 402/2013 ([1]) noteikto riska pārvaldības procesu apzina iespējamos drošības apdraudējumus un atbilstīgus drošības pasākumus (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), tostarp ņem vērā no paša izmaiņu procesa izrietošos drošības apdraudējumus.

3.2. **Drošības mērķi un plānošana**

3.2.1. Lai uzturētu un iespēju robežās uzlabotu drošības rādītājus, organizācija izstrādā drošības mērķus attiecīgajām funkcijām attiecīgajos līmeņos.

3.2.2. Drošības mērķi:

a) ir saskanīgi ar drošības politiku un organizācijas stratēģiskajiem mērķiem (attiecīgā gadījumā);

b) ir saistīti ar prioritārajiem riskiem, kuri ietekmē organizācijas drošības rādītājus;

c) ir izmērāmi;

d) ņem vērā piemērojamās juridiskās un cita veida prasības;

e) tiek pārskatīti to sasniegšanas kontekstā un attiecīgi pārstrādāti;

f) tiek paziņoti.

3.2.3. Organizācijai ir plāns(-i), kur aprakstīts, kā organizācija sasniegs drošības mērķus.

3.2.4. Organizācija apraksta drošības mērķu sasniegšanas uzraudzībai izmantoto stratēģiju un plānu(-us) (sk. 6.1. Uzraudzība).

4. ATBALSTS

4.1. **Resursi**

4.1.1. Organizācija sagādā resursus, tostarp kompetentu personālu un efektīvu un lietojamu aprīkojumu, kas vajadzīgi, lai izstrādātu, ieviestu, uzturētu un pastāvīgi uzlabotu drošības pārvaldības sistēmu.

4.2. **Kompetence**

4.2.1. Organizācijas kompetences pārvaldības sistēma nodrošina, ka personāls, kura funkcijas ietekmē drošību, ir kompetents pildīt ar drošību saistītus uzdevumus, kas ietilpst tā atbildības jomā (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras); tostarp sistēma nodrošina vismaz:

a) ar drošību saistītu uzdevumu pildīšanai vajadzīgās kompetences (tostarp zināšanu, prasmju, ar tehniskiem aspektiem nesaistītas uzvedības un attieksmes) noteikšanu;

b) atlases principus (vajadzīgais pamatizglītības līmenis, psiholoģiskā un fiziskā atbilstība);

c) sākotnējo apmācību, pieredzi un kvalifikāciju;

d) pastāvīgu apmācību un periodisku esošās kompetences pilnveidošanu;

e) periodisku kompetences novērtējumu un psiholoģiskās un fiziskās atbilstības pārbaudes nolūkā nodrošināt kvalifikācijas un prasmju uzturēšanu laika gaitā;

f) lai personāls spētu pildīt ar drošību saistītus uzdevumus – īpašu apmācību par attiecīgajām drošības pārvaldības sistēmas daļām.

([1]) Komisijas 2013. gada 30. aprīļa Īstenošanas regula (ES) Nr. 402/2013 par kopīgo drošības metodi riska noteikšanai un novērtēšanai un par Regulas (EK) Nr. 352/2009 atcelšanu (OV L 121, 3.5.2013., 8. lpp.).

4.2.2. Organizācija personālam, kas pilda ar drošību saistītus uzdevumus, paredz mācību programmu atbilstīgi 4.2.1. punkta c), d) un f) apakšpunktā minētajam un nodrošina, ka:

a) mācību programma tiek izstrādāta atbilstīgi noteiktajām kompetences prasībām un personāla individuālajām vajadzībām;

b) attiecīgā gadījumā apmācība nodrošina, ka personāls var darboties visos ekspluatācijas apstākļos (normālā, traucētā un avārijas režīmā);

c) apmācības ilgums un zināšanu atsvaidzināšanas apmācības biežums atbilst mācību mērķiem;

d) tiek reģistrēta informācija par visu personālu (sk. 4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole);

e) mācību programma tiek regulāri pārskatīta un revidēta (sk. 6.2. Iekšējā revīzija), un vajadzības gadījumā tiek veiktas izmaiņas (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība).

4.2.3. Ievieš pasākumus, kas atvieglo personāla atgriešanos darbā pēc nelaimes gadījumiem/starpgadījumiem vai ilgas prombūtnes, tostarp nodrošina papildu apmācību, ja konstatēts, ka tā vajadzīga.

4.3. **Apzināšanās**

4.3.1. Augstākā līmeņa vadība nodrošina, ka tā un personāls, kura funkcijas ietekmē drošību, apzinās savu darbību būtiskumu, svarīgumu un sekas, kā arī savu devumu drošības pārvaldības sistēmas pareizā piemērošanā un efektivitātē, tostarp drošības mērķu sasniegšanā (sk. 3.2. Drošības mērķi un plānošana).

4.4. **Informācija un saziņa**

4.4.1. Organizācija nosaka pienācīgus saziņas kanālus, kas nodrošina ar drošību saistītas informācijas apmaiņu starp dažādiem organizācijas līmeņiem un ar ieinteresētajām trešām personām, tostarp ar darbuzņēmējiem, partneriem un piegādātājiem.

4.4.2. Lai nodrošinātu, ka ar drošību saistīta informācija nonāk pie spriedējiem un lēmējiem, organizācija pārvalda ar drošību saistītas informācijas identificēšanu, saņemšanu, apstrādi, ģenerēšanu un izplatīšanu.

4.4.3. Organizācija nodrošina, ka ar drošību saistīta informācija ir:

a) būtiska, pilnīga un saprotama personām, kas to izmantos;

b) derīga;

c) precīza;

d) konsekventa;

e) kontrolēta (sk. 4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole);

f) paziņota pirms tās stāšanās spēkā;

g) saņemta un saprasta.

4.5. **Dokumentēta informācija**

4.5.1. Drošības pārvaldības sistēmas dokumentācija

4.5.1.1. Ir izstrādāts drošības pārvaldības sistēmas apraksts, kurā ietverti šādi aspekti:

a) ar dzelzceļa darbību drošību saistīto procesu un darbības, tostarp ar drošību saistītu uzdevumu un attiecīgo pienākumu (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras) identifikācija un apraksts;

b) šo procesu mijiedarbība;

c) procedūras vai citi dokumenti, kur aprakstīts, kā šie procesi tiek īstenoti;

d) darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju identifikācija un sniegto pakalpojumu veida un apjoma apraksts;

e) tādu līgumsaistību un citu uzņēmējdarbības līgumu identifikācija, kas noslēgti starp organizāciju un citām d) apakšpunktā norādītajām personām un vajadzīgi, lai kontrolētu organizācijai raksturīgos drošības apdraudējumus un drošības apdraudējumus, kas saistīti ar darbuzņēmēju izmantošanu;

f) šajā regulā prasītā atsauce uz dokumentētu informāciju.

4.5.1.2. Organizācija nodrošina, ka saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/798 9. panta 6. punktu attiecīgajai valsts drošības iestādei (vai iestādēm) tiek iesniegts gada drošības pārskats, kas ietver:

a) kopsavilkumu par lēmumiem, kuri nosaka ar drošību saistītu izmaiņu nozīmīguma līmeni, tostarp pārskatu par nozīmīgām izmaiņām, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 402/2013 18. panta 1. punktu;

b) organizācijas drošības mērķus nākamajam gadam/turpmākajiem gadiem un to, kā nopietni drošības apdraudējumi ietekmē šo drošības mērķu noteikšanu;

c) nelaimes gadījumu/starpgadījumu iekšējās izmeklēšanas (sk. 7.1. No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība) un citu uzraudzības darbību (sk. 6.1. Uzraudzība, 6.2. Iekšējā revīzija un 6.3. Pārvaldības pārskatīšana) rezultātus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1078/2012 ([1]) 5. panta 1. punktu;

d) sīku informāciju par to, kā norit neīstenoto valsts izmeklēšanas struktūru ieteikumu īstenošana (sk. 7.1. No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība);

e) organizācijas drošības raksturlielumus, kas noteikti organizācijas drošības rādītāju izvērtēšanas vajadzībām (sk. 6.1. Uzraudzība);

f) attiecīgā gadījumā *RID* ([2]) minētā drošības konsultanta gada ziņojuma secinājumus par organizācijas darbību, kas saistīta ar bīstamo kravu pārvadājumiem ([3]).

4.5.2. Informācijas radīšana un atjaunināšana

4.5.2.1. Organizācija nodrošina, ka ar drošības pārvaldības sistēmu saistītas dokumentētas informācijas radīšanai un atjaunināšanai tiek izmantoti atbilstīgi formāti un informācijas līdzekļi.

4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole

4.5.3.1. Organizācija ar drošības pārvaldības sistēmu saistītu dokumentētu informāciju, jo īpaši tās glabāšanu, izplatīšanu un izmaiņu vadību, kontrolē, lai attiecīgā gadījumā nodrošinātu tās pieejamību, piemērotību un aizsardzību.

4.6. **Cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru integrēšana**

4.6.1. Organizācija demonstrē sistemātisku pieeju cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru integrēšanai drošības pārvaldības sistēmā. Šī pieeja:

a) ietver stratēģijas izstrādi un cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru jomas īpašo zināšanu un atzīto metožu izmantošanu;

b) pievēršas riskiem, kas saistīti ar iekārtu konstrukciju un izmantošanu, uzdevumiem, darba apstākļiem un organizatoriskiem pasākumiem, ņemot vērā cilvēka spējas un to robežas, un ietekmi uz cilvēka veiktspēju.

5. EKSPLUATĀCIJA

5.1. **Ekspluatācijas plānošana un kontrole**

5.1.1. Kad organizācija plāno, izstrādā, īsteno un pārskata savus ekspluatācijas procesus, tā nodrošina, ka ekspluatācijas laikā tiek:

a) piemēroti pieļaujamā riska kritēriji un drošības pasākumi (sk. 3.1.1. Riska novērtējums);

([1]) Komisijas 2012. gada 16. novembra Regula (ES) Nr. 1078/2012 par kopīgo drošības metodi pārraudzībā, kas jāveic dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, infrastruktūras pārvaldītājiem pēc drošības sertifikāta vai drošības atļaujas saņemšanas un par tehnisko apkopi atbildīgajām struktūrvienībām (OV L 320, 17.11.2012., 8. lpp.).
([2]) Direktīvas (ES) 2016/798 I pielikuma papildinājuma 2.1. punkts.
([3]) Direktīvas (ES) 2016/798 I pielikuma papildinājuma 2.2. punkts.

b) izstrādāts(-i) drošības mērķu sasniegšanas plāns(-i) (sk. 3.2. Drošības mērķi un plānošana);

c) vākta informācija ekspluatācijas pasākumu piemērošanas pareizības un efektivitātes mērīšanas vajadzībām (sk. 6.1. Uzraudzība).

5.1.2. Organizācija nodrošina, ka ekspluatācijas pasākumi atbilst ar drošību saistītajām prasībām, kas noteiktas piemērojamajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās un attiecīgajos valstu noteikumos, un citām attiecīgajām prasībām (sk. 1. Organizācijas konteksts).

5.1.3. Lai kontrolētu riskus, kad tas ir būtiski ekspluatācijas darbību drošībai (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), ņem vērā vismaz šādus aspektus:

a) esošu vai jaunu vilcienu maršrutu un jaunu dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumu plānošana, ietverot jaunu ritekļu veidu ieviešanu, nepieciešamību nomāt ritekļus un/vai pieņemt darbā personālu no trešām personām un informācijas par tehnisko apkopi ekspluatācijas vajadzībām apmaiņu ar struktūrām, kas atbildīgas par tehnisko apkopi;

b) vilcienu kustības grafiku izstrāde un ieviešana;

c) vilcienu vai ritekļu sagatavošana pirms kustības uzsākšanas, ietverot pārbaudes pirms izbraukšanas un vilcienu sastāvu veidošanu;

d) vilcienu kursēšana vai ritekļu kustība dažādos ekspluatācijas apstākļos (normālā, traucētā un avārijas režīmā);

e) ekspluatācijas pielāgošana pieprasījumiem par izņemšanu no ekspluatācijas un paziņojumiem par atgriešanu ekspluatācijā, ko izdod par tehnisko apkopi atbildīgās struktūras;

f) ritekļu kustības atļaujas;

g) saskarņu izmantojamība vilcienu vadītāju kabīnēs un vilcienu kustības vadības centros un ar tehniskās apkopes personāla izmantotajām iekārtām.

5.1.4. Lai pārvaldītu pienākumu sadalījumu, kad tas ir svarīgi ekspluatācijas darbību drošībai, organizācija apzina pienākumus, kas attiecas uz drošas vilcienu kursēšanas un ritekļu kustības koordināciju un pārvaldību, un nosaka, kā attiecīgie uzdevumi, kuri ietekmē visu pakalpojumu sniegšanas drošību, tiek iedalīti kompetentajam personālam organizācijā (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras) un attiecīgā gadījumā citām kvalificētām trešām personām (sk. 5.3. Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji).

5.1.5. Lai pārvaldītu informāciju un saziņu, kad tas ir svarīgi ekspluatācijas darbību drošībai (sk. 4.4. Informācija un saziņa), attiecīgajam personālam (piemēram, vilcienu apkalpēm) sniedz sīku informāciju par visiem konkrētajiem brauciena apstākļiem, tostarp par attiecīgajām izmaiņām, kuras var radīt briesmas, pagaidu vai pastāvīgiem ekspluatācijas ierobežojumiem (piemēram, konkrēta ritekļu veida vai konkrētu maršrutu dēļ) un, attiecīgā gadījumā, nosacījumiem, kas attiecas uz īpašiem sūtījumiem.

5.1.6. Lai pārvaldītu kompetenci, kad tas ir svarīgi ekspluatācijas darbību drošībai (sk. 4.2. Kompetence), organizācija saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem (sk. 1. Organizācijas konteksts), savam personālam nodrošina:

a) mācību un darba instrukciju ievērošanu un korektīvu pasākumu veikšanu vajadzības gadījumā;

b) īpašu apmācību gadījumā, ja gaidāmas izmaiņas, kas ietekmē ekspluatācijas norisi vai personālam uzticētos uzdevumus;

c) pienācīgu pasākumu veikšanu pēc nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem.

5.2. **Aktīvu pārvaldība**

5.2.1. Organizācija pārvalda ar fiziskajiem aktīviem saistītos drošības apdraudējumus visā aktīvu dzīves ciklā (sk. 3.1.1. Riska novērtējums) no projekta līdz likvidācijai un visos aktīvu dzīves cikla posmos izpilda ar cilvēkfaktoriem saistītās prasības.

5.2.2. Organizācija:

a) nodrošina, ka aktīvus izmanto paredzētajām vajadzībām, vienlaikus uzturot tos ekspluatācijai drošā stāvoklī, attiecīgā gadījumā saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/798 14. panta 2. punktu, un uzturot tiem paredzēto veiktspējas līmeni;

b) pārvalda aktīvus normālā un traucētā ekspluatācijas režīmā;

c) iespējami drīz pirms aktīva ekspluatācijas vai tās laikā konstatē neatbilstības ekspluatācijas prasībām, tostarp atbilstīgi piemēro izmantošanas ierobežojumus, lai nodrošinātu aktīva uzturēšanu ekspluatācijai drošā stāvoklī (sk. 6.1. Uzraudzība).

5.2.3. Organizācija nodrošina, ka aktīvu pārvaldības pasākumi attiecīgā gadījumā atbilst visām pamatprasībām, kas noteiktas attiecīgajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās, un visām citām attiecīgajām prasībām (sk. 1. Organizācijas konteksts).

5.2.4. Lai pārvaldītu riskus, kad tas ir svarīgi tehniskās apkopes nodrošināšanai (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), ņem vērā vismaz šādus aspektus:

a) aktīva uzturēšanai ekspluatācijai drošā stāvoklī paredzētās tehniskās apkopes nepieciešamības konstatēšana, pamatojoties uz aktīva plānoto un faktisko izmantojumu un tā konstrukcijas parametriem;

b) pārvaldība, kas attiecas uz aktīva izņemšanu no ekspluatācijas tehniskās apkopes veikšanai, ja konstatēti bojājumi vai ja aktīva stāvoklis pasliktinājies, pārsniedzot a) apakšpunktā minētā ekspluatācijai drošā stāvokļa robežvērtības;

c) pārvaldība, kas attiecas uz aktīva atgriešanu ekspluatācijā ar iespējamiem izmantošanas ierobežojumiem pēc tam, kad veikta aktīva uzturēšanai ekspluatācijai drošā stāvoklī paredzētā tehniskā apkope;

d) monitoringa un mērīšanas iekārtu pārvaldība nolūkā nodrošināt to piemērotību paredzētajam mērķim.

5.2.5. Lai pārvaldītu informāciju un saziņu, kad tas ir svarīgi drošai aktīvu pārvaldībai (sk. 4.4. Informācija un saziņa), organizācija ņem vērā:

a) attiecīgās informācijas apmaiņu organizācijā vai ar trešām personām, kas atbildīgas par tehnisko apkopi (sk. 5.3. Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji), jo īpaši informācijas apmaiņu par nepareizu darbību, kas saistīta ar drošību, par nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem, kā arī par iespējamiem aktīva izmantošanas ierobežojumiem;

b) visas vajadzīgās informācijas, tostarp ar a) apakšpunktu saistītās informācijas, izsekojamību (sk. 4.4. Informācija un saziņa un 4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole);

c) reģistru izveidošanu un uzturēšanu, ietverot tādu izmaiņu pārvaldību, kuras ietekmē aktīvu drošību (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība).

5.3. **Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji**

5.3.1. Organizācija apzina un kontrolē drošības apdraudējumus, kas izriet no ārpakalpojumu sniedzējiem deleģētām darbībām, tostarp no ekspluatācijas sadarbībā ar darbuzņēmējiem, partneriem un piegādātājiem.

5.3.2. Lai kontrolētu 5.3.1. punktā minētos drošības apdraudējumus, organizācija nosaka darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju atlases kritērijus un līguma prasības, kas tiem jāizpilda, aptverot:

a) juridiskās un cita veida prasības, kas saistītas ar drošību (sk. 1. Organizācijas konteksts);

b) līgumā noteikto uzdevumu izpildei vajadzīgo kompetences līmeni (sk. 4.2. Kompetence);

c) atbildību par izpildāmajiem uzdevumiem;

d) drošības rādītājus, kurus paredzēts uzturēt līguma darbības laikā;

e) saistības, kuras attiecas uz tādas informācijas apmaiņu, kas saistīta ar drošību (sk. 4.4. Informācija un saziņa);

f) ar drošību saistītu dokumentu izsekojamību (sk. 4.5. Dokumentēta informācija).

5.3.3. Saskaņā ar procesu, kas noteikts Regulas (ES) Nr. 1078/2012 3. pantā, organizācija uzrauga:

a) visu darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju darbību drošības rādītājus, lai nodrošinātu, ka tie izpilda līgumā noteiktās prasības;

b) darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju informētību par drošības apdraudējumiem, ko tie rada organizācijas darbībām.

5.4. **Izmaiņu pārvaldība**

5.4.1. Organizācija īsteno un vada drošības pārvaldības sistēmas izmaiņas drošības rādītāju uzturēšanai vai uzlabošanai. Tas ietver lēmumu pieņemšanu dažādos izmaiņu pārvaldības posmos un turpmāk veiktu drošības apdraudējumu pārskatīšanu (sk. 3.1.1. Riska novērtējums).

5.5. **Ārkārtas situāciju pārvaldība**

5.5.1. Organizācija identificē ārkārtas situācijas un nosaka ar tām saistītus savlaicīgus pasākumus, kas jāveic ārkārtas situāciju pārvaldībai (sk. 3.1.1. Riska novērtējums) un normālu ekspluatācijas apstākļu atjaunošanai saskaņā ar Regulu (ES) 2015/995 ([1]).

5.5.2. Organizācija nodrošina, ka jebkura identificētā veida ārkārtas situācijā:

a) ir iespējams nekavējoties sazināties ar neatliekamās palīdzības dienestiem;

b) neatliekamās palīdzības dienestiem tiek sniegta visa būtiskā informācija gan iepriekš, lai sagatavotos reaģēšanai ārkārtas situācijā, gan ārkārtas situācijas laikā;

c) pirmā palīdzība tiek sniegta pašu spēkiem.

5.5.3. Organizācija nosaka un dokumentē visu personu funkcijas un pienākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2015/995.

5.5.4. Organizācijai ir rīcības, brīdināšanas un informēšanas plāni ārkārtas situācijām, kuros ietverti pasākumi nolūkā:

a) brīdināt visu personālu, kura atbildībā ir ārkārtas situāciju pārvaldība;

b) paziņot informāciju visām personām (piemēram, infrastruktūras pārvaldītājam, darbuzņēmējiem, iestādēm, neatliekamās palīdzības dienestiem), tostarp ārkārtas situācijā dot norādījumus pasažieriem;

c) pieņemt visus vajadzīgos lēmumus atbilstīgi ārkārtas situācijas veidam.

5.5.5. Organizācija apraksta, kā tiek iedalīti resursi un līdzekļi ārkārtas situāciju pārvaldībai (sk. 4.1. Resursi) un kā tiek apzinātas prasības, kas attiecas uz mācībām (sk. 4.2. Kompetence).

5.5.6. Ārkārtas situācijām paredzētos pasākumus regulāri izmēģina sadarbībā ar citām ieinteresētajām personām un vajadzības gadījumā atjaunina.

5.5.7. Organizācija nodrošina, ka infrastruktūras pārvaldītājs var vienkārši un bez kavēšanās sazināties ar kompetento atbildīgo personālu, kam ir pienācīgas valodu zināšanas, un ka infrastruktūras pārvaldītājam tiek sniegta informācija pietiekamā apjomā.

5.5.8. Organizācijai ir procedūra, kas ļauj ārkārtas situācijā sazināties ar struktūru, kura atbildīga par tehnisko apkopi, vai ar dzelzceļa ritekļa turētāju.

6. VEIKTSPĒJAS IZVĒRTĒŠANA

6.1. Uzraudzība

6.1.1. Organizācija veic uzraudzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1078/2012 nolūkā:

a) pārbaudīt, vai visi drošības pārvaldības sistēmas procesi un procedūras, tostarp ekspluatācijas, organizatoriskie un tehniskie drošības pasākumi, tiek pareizi piemēroti un ir efektīvi;

b) pārbaudīt, vai drošības pārvaldības sistēma kopumā tiek pareizi piemērota un vai tā dod gaidītos rezultātus;

([1]) Komisijas 2015. gada 8. jūnija Regula (ES) 2015/995, ar ko izdara grozījumus Lēmumā 2012/757/ES par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju attiecībā uz Eiropas Savienības dzelzceļu sistēmas "satiksmes nodrošināšanas un vadības" apakšsistēmu (OV L 165, 30.6.2015., 1. lpp.).

c) noskaidrot, vai drošības pārvaldības sistēma atbilst šajā regulā noteiktajām prasībām;

d) attiecīgi noteikt un īstenot korektīvus pasākumus un izvērtēt to efektivitāti (sk. 7.2. Pastāvīgi uzlabojumi), ja konstatēta neatbilstība a), b) vai c) apakšpunktam.

6.1.2. Organizācija visos organizācijas līmeņos regulāri uzrauga ar drošību saistītu uzdevumu izpildi un iejaucas gadījumā, ja šie uzdevumi netiek pienācīgi pildīti.

6.2. **Iekšējā revīzija**

6.2.1. Organizācija neatkarīgi, objektīvi un pārredzami veic iekšējo revīziju nolūkā vākt un analizēt informāciju uzraudzības vajadzībām (sk. 6.1. Uzraudzība), ietverot:

a) plānoto iekšējo revīziju grafiku, ko var pārskatīt atkarībā no iepriekšējo revīziju un veiktspējas uzraudzības rezultātiem;

b) kompetento revidentu identifikāciju un atlasi (sk. 4.2. Kompetence);

c) revīziju rezultātu analīzi un izvērtējumu;

d) korektīvu vai uzlabojošu pasākumu nepieciešamības apzināšanu;

e) pārliecināšanos par šo pasākumu pabeigtību un efektivitāti;

f) dokumentāciju, kas attiecas uz revīziju veikšanu un rezultātiem;

g) revīziju rezultātu paziņošanu augstākā līmeņa vadībai.

6.3. **Vadības veikta pārskatīšana**

6.3.1. Augstākā līmeņa vadība regulāri pārskata drošības pārvaldības sistēmas pastāvīgo piemērotību un efektivitāti, ņemot vērā vismaz:

a) sīku informāciju par to, kā norit pēc vadības iepriekš veiktās pārskatīšanas neīstenoto darbību īstenošana;

b) mainīgos iekšējos un ārējos apstākļus (sk. 1. Organizācijas konteksts);

c) organizācijas drošības rādītājus, kas saistīti ar:

i) tās drošības mērķu sasniegšanu;

ii) tās veiktās uzraudzības rezultātiem, tostarp iekšējās revīzijas secinājumiem, nelaimes gadījumu/starpgadījumu iekšējās izmeklēšanas rezultātiem un attiecīgo darbību statusu;

iii) valsts drošības iestādes veiktās uzraudzības attiecīgo iznākumu;

d) ieteikumus par uzlabojumiem.

6.3.2. Augstākā līmeņa vadība, pamatojoties uz tās veiktās pārskatīšanas iznākumu, uzņemas vispārēju atbildību par vajadzīgo drošības pārvaldības sistēmas izmaiņu plānošanu un īstenošanu.

7. UZLABOJUMI

7.1. **No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība**

7.1.1. Par nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem, kas saistīti ar organizācijas dzelzceļa darbībām:

a) ziņo, tos reģistrē, izmeklē un analizē, lai noteiktu to cēloņus;

b) attiecīgi ziņo valsts struktūrām.

7.1.2. Organizācija nodrošina, ka:

a) valsts drošības iestādes, valsts izmeklēšanas struktūras un nozares/iekšējās izmeklēšanas ieteikumi tiek izvērtēti un īstenoti, ja to īstenošana ir lietderīga vai obligāta;

b) būtiski citu ieinteresēto personu, piemēram, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu, infrastruktūras pārvaldītāju, par tehnisko apkopi atbildīgo struktūru un dzelzceļa ritekļu turētāju, ziņojumi/informācija tiek izskatīti un ņemti vērā.

7.1.3. Organizācija ar izmeklēšanu saistīto informāciju izmanto, lai pārskatītu riska novērtējumu (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), izdarītu secinājumus ar mērķi uzlabot drošību un attiecīgā gadījumā pieņemtu korektīvus un/vai uzlabojošus pasākumus (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība).

7.2. **Pastāvīgi uzlabojumi**

7.2.1. Organizācija pastāvīgi uzlabo drošības pārvaldības sistēmas piemērotību un efektivitāti, ņemot vērā satvaru, kas noteikts Regulā (ES) Nr. 1078/2012, un vismaz šādu darbību iznākumu:

a) uzraudzība (sk. 6.1. Uzraudzība);

b) iekšējā revīzija (sk. 6.2. Iekšējā revīzija);

c) vadības veikta pārskatīšana (sk. 6.3. Vadības veikta pārskatīšana);

d) no nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība (sk. 7.1. No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība).

7.2.2. Organizācija sava izglītošanās procesa satvarā nodrošina līdzekļus, kas personālu un citas ieinteresētās personas motivē aktīvi uzlabot drošību.

7.2.3. Organizācija paredz stratēģiju savas drošības kultūras pastāvīgai uzlabošanai, kuras pamatā ir īpašo zināšanu un atzīto metožu izmantošana, lai apzinātu uzvedības problēmas, kas ietekmē dažādas drošības pārvaldības sistēmas daļas, un ieviestu pasākumus to novēršanai.

II PIELIKUMS

Prasības infrastruktūras pārvaldītāju drošības pārvaldības sistēmām

1. ORGANIZĀCIJAS KONTEKSTS

1.1. **Organizācija:**

a) apraksta savu darbību iezīmes un apjomu;

b) apzina nopietnus drošības apdraudējumus, ko rada dzelzceļa darbības, kuras veic pati organizācija vai tās kontrolē esoši darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji;

c) apzina ieinteresētās personas (piemēram, regulatīvās struktūras, iestādes, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus, infrastruktūras pārvaldītājus, darbuzņēmējus, piegādātājus, partnerus), tostarp personas ārpus dzelzceļa sistēmas, kas ir svarīgas drošības pārvaldības sistēmas kontekstā;

d) apzina un saglabā c) apakšpunktā minēto ieinteresēto personu juridiskās un cita veida prasības, kas saistītas ar drošību;

e) nodrošina, ka d) apakšpunktā minētās prasības ir ņemtas vērā drošības pārvaldības sistēmas izstrādē, ieviešanā un uzturēšanā;

f) apraksta drošības pārvaldības sistēmas tvērumu, norādot, kuras uzņēmējdarbības daļas ir vai nav iekļautas tās tvērumā, un ņemot vērā d) apakšpunktā minētās prasības.

1.2. **Šajā pielikumā piemēro šādas definīcijas:**

a) "iezīmes" attiecībā uz infrastruktūras pārvaldītāju veiktajām dzelzceļa darbībām ir darbības raksturojums, ņemot vērā tās jomu, ietverot infrastruktūras projektēšanu un būvniecību, infrastruktūras tehnisko apkopi, satiksmes plānošanu, satiksmes pārvaldību un vadību, un ņemot vērā dzelzceļa infrastruktūras izmantojumu, ietverot parastās un/vai ātrgaitas dzelzceļa līnijas, pasažieru un/vai kravu pārvadājumus;

b) "apjoms" attiecībā uz infrastruktūras pārvaldītāju veiktajām dzelzceļa darbībām ir apjoms, ko raksturo dzelzceļa sliežu ceļa garums un aplēstais infrastruktūras pārvaldītāja lielums, ko izsaka kā dzelzceļa nozarē strādājošo darba ņēmēju skaitu.

2. LĪDERĪBA

2.1. **Līderība un apņemšanās**

2.1.1. Augstākā līmeņa vadība demonstrē līderību un apņemšanos izstrādāt, ieviest, uzturēt un pastāvīgi uzlabot drošības pārvaldības sistēmu, tālab:

a) uzņemoties vispārēju pārskatatbildību un atbildību par drošību;

b) nodrošinot, ka organizācijas dažādu līmeņu vadība apņemas gādāt par drošību ar savu darbību un attiecībās ar personālu un darbuzņēmējiem;

c) nodrošinot, ka drošības politika un drošības mērķi ir izveidoti, izprasti un saderīgi ar organizācijas stratēģisko virzību;

d) nodrošinot, ka prasības drošības pārvaldības sistēmai ir integrētas organizācijas uzņēmējdarbības procesos;

e) nodrošinot, ka ir pieejami drošības pārvaldības sistēmai vajadzīgie resursi;

f) nodrošinot, ka drošības pārvaldības sistēma efektīvi kontrolē organizācijas radītos drošības apdraudējumus;

g) mudinot personālu atbalstīt drošības pārvaldības sistēmai noteikto prasību izpildi;

h) veicinot drošības pārvaldības sistēmas pastāvīgu uzlabošanu;

i) nodrošinot, ka organizācijas uzņēmējdarbības risku apzināšanā un pārvaldībā ir ņemti vērā drošības apsvērumi, un paskaidrojot, kā tiks atpazīts un atrisināts drošības mērķu un citu uzņēmējdarbības mērķu konflikts;

j) sekmējot pozitīvu drošības kultūru.

2.2. **Drošības politika**

2.2.1. Augstākā līmeņa vadība izstrādā dokumentu, kurā aprakstīta organizācijas drošības politika un kas ir:

a) atbilstīgs organizācijas dzelzceļa darbību iezīmēm un apjomam;

b) organizācijas izpilddirektora (vai augstākā līmeņa vadības pārstāvja(-ju)) apstiprināts;

c) aktīvi īstenots, paziņots un darīts pieejams visam personālam.

2.2.2. Drošības politika:

a) ietver apņemšanos pakļauties visām juridiskajām un cita veida prasībām, kas saistītas ar drošību;

b) ir satvars drošības mērķu izvirzīšanai un organizācijas drošības rādītāju izvērtēšanai salīdzinājumā ar šiem mērķiem;

c) ietver apņemšanos kontrolēt no pašas organizācijas darbības izrietošos un citu radītos drošības apdraudējumus;

d) ietver apņemšanos pastāvīgi uzlabot drošības pārvaldības sistēmu;

e) tiek uzturēta saskaņā ar organizācijas uzņēmējdarbības stratēģiju un drošības rādītāju izvērtējumu.

2.3. **Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras**

2.3.1. Personālam, kura funkcijas ietekmē drošību (tostarp vadībai un citam personālam, kas pilda ar drošību saistītus uzdevumus), visos organizācijas līmeņos nosaka, dokumentē, piešķir un paziņo tā pienākumus, pārskatatbildību un pilnvaras.

2.3.2. Organizācija nodrošina, ka personālam, kuram deleģēti pienākumi ar drošību saistītu uzdevumu izpildē, ir pilnvaras, kompetence un attiecīgi resursi, kas ļauj pildīt uzdevumus, izvairoties no nelabvēlīgas ietekmes, ko rada ar citām uzņēmējdarbības funkcijām saistīta darbība.

2.3.3. Pienākumu deleģēšana ar drošību saistītu uzdevumu izpildē tiek dokumentēta un paziņota attiecīgajam personālam, akceptēta un izprasta.

2.3.4. Organizācija apraksta 2.3.1. punktā minēto funkciju sadalījumu pa uzņēmējdarbības funkcijām organizācijā un attiecīgā gadījumā ārpus tās (sk. 5.3. Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji).

2.4. **Apspriešanās ar personālu un citām personām**

2.4.1. Izstrādājot, uzturot un uzlabojot drošības pārvaldības sistēmu, ar personālu, tā pārstāvjiem un ieinteresētajām trešām personām attiecīgā gadījumā atbilstīgi apspriežas par attiecīgajām daļām, kas ietilpst to atbildības jomā, tostarp ekspluatācijas procedūru drošības aspektiem.

2.4.2. Organizācija veicina apspriešanos ar personālu, šādā nolūkā nodrošinot metodes un līdzekļus personāla iesaistei, reģistrējot personāla viedokli un sniedzot atbildi uz to.

3. PLĀNOŠANA

3.1. **Rīcība risku novēršanai**

3.1.1. Riska novērtējums

3.1.1.1. Organizācija:

a) apzina un analizē visus ekspluatācijas, organizatoriskos un tehniskos riskus, kas attiecas uz organizācijas veikto darbību iezīmēm un apjomu. Šādi riski ietver vismaz riskus, kas izriet no cilvēkfaktoriem un organizatoriskajiem faktoriem, tādiem kā darba slodze, darba procesa plānošana, nogurums vai procedūru piemērotība, un citu ieinteresēto personu darbības (sk. 1. Organizācijas konteksts);

b) izvērtē a) apakšpunktā minētos riskus, šādā nolūkā piemērojot atbilstīgas riska novērtēšanas metodes;

c) izstrādā un ievieš drošības pasākumus un nosaka ar tiem saistītos pienākumus (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras);

d) izstrādā drošības pasākumu efektivitātes uzraudzības sistēmu (sk. 6.1. Uzraudzība);

e) atzīst nepieciešamību attiecīgā gadījumā sadarboties ar citām ieinteresētajām personām (piemēram, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, infrastruktūras pārvaldītājiem, ražotāju, tehniskās apkopes nodrošinātāju, par tehnisko apkopi atbildīgo struktūru, dzelzceļa ritekļa turētāju, pakalpojumu sniedzēju un iepirkuma struktūru) jautājumos par riska dalīšanu un pienācīgu drošības pasākumu ieviešanu;

f) par riskiem paziņo personālam un iesaistītajām trešām personām (sk. 4.4. Informācija un saziņa).

3.1.1.2. Novērtējot risku, organizācija ņem vērā nepieciešamību noteikt, nodrošināt un uzturēt drošu darba vidi, kas atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem, jo īpaši Direktīvai 89/391/EEK.

3.1.2. Izmaiņu plānošana

3.1.2.1. Pirms izmaiņu ieviešanas (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība) organizācija saskaņā ar Regulā (ES) Nr. 402/2013 noteikto riska pārvaldības procesu apzina iespējamos drošības apdraudējumus un atbilstīgus drošības pasākumus (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), tostarp ņem vērā no paša izmaiņu procesa izrietošos drošības apdraudējumus.

3.2. **Drošības mērķi un plānošana**

3.2.1. Lai uzturētu un iespēju robežās uzlabotu drošības rādītājus, organizācija izstrādā drošības mērķus attiecīgajām funkcijām attiecīgajos līmeņos.

3.2.2. Drošības mērķi:

a) ir saskanīgi ar drošības politiku un organizācijas stratēģiskajiem mērķiem (attiecīgā gadījumā);

b) ir saistīti ar prioritārajiem riskiem, kuri ietekmē organizācijas drošības rādītājus;

c) ir izmērāmi;

d) ņem vērā piemērojamās juridiskās un cita veida prasības;

e) tiek pārskatīti to sasniegšanas kontekstā un attiecīgi pārstrādāti;

f) tiek paziņoti.

3.2.3. Organizācijai ir plāns(-i), kur aprakstīts, kā organizācija sasniegs drošības mērķus.

3.2.4. Organizācija apraksta drošības mērķu sasniegšanas uzraudzībai izmantoto stratēģiju un plānu(-us) (sk. 6.1. Uzraudzība).

4. ATBALSTS

4.1. **Resursi**

4.1.1. Organizācija sagādā resursus, tostarp kompetentu personālu un efektīvu un lietojamu aprīkojumu, kas vajadzīgi, lai izstrādātu, ieviestu, uzturētu un pastāvīgi uzlabotu drošības pārvaldības sistēmu.

4.2. **Kompetence**

4.2.1. Organizācijas kompetences pārvaldības sistēma nodrošina, ka personāls, kura funkcijas ietekmē drošību, ir kompetents pildīt ar drošību saistītus uzdevumus, kas ietilpst tā atbildības jomā (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras); tostarp sistēma nodrošina vismaz:

a) ar drošību saistītu uzdevumu pildīšanai vajadzīgās kompetences (tostarp zināšanu, prasmju, ar tehniskiem aspektiem nesaistītas uzvedības un attieksmes) noteikšanu;

b) atlases principus (vajadzīgais pamatizglītības līmenis, psiholoģiskā un fiziskā atbilstība);

c) sākotnējo apmācību, pieredzi un kvalifikāciju;

d) pastāvīgu apmācību un periodisku esošās kompetences pilnveidošanu;

e) periodisku kompetences novērtējumu un psiholoģiskās un fiziskās atbilstības pārbaudes nolūkā nodrošināt kvalifikācijas un prasmju uzturēšanu laika gaitā;

f) lai personāls spētu pildīt ar drošību saistītus uzdevumus – īpašu apmācību par attiecīgajām drošības pārvaldības sistēmas daļām.

4.2.2. Organizācija personālam, kas pilda ar drošību saistītus uzdevumus, paredz mācību programmu atbilstīgi 4.2.1. punkta c), d) un f) apakšpunktā minētajam un nodrošina, ka:

a) mācību programma tiek izstrādāta atbilstīgi noteiktajām kompetences prasībām un personāla individuālajām vajadzībām;

b) attiecīgā gadījumā apmācība nodrošina, ka personāls var darboties visos ekspluatācijas apstākļos (normālā, traucētā un avārijas režīmā);

c) apmācības ilgums un zināšanu atsvaidzināšanas apmācības biežums atbilst mācību mērķiem;

d) tiek reģistrēta informācija par visu personālu (sk. 4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole);

e) mācību programma tiek regulāri pārskatīta un revidēta (sk. 6.2. Iekšējā revīzija), un vajadzības gadījumā tiek veiktas izmaiņas (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība).

4.2.3. Ievieš pasākumus, kas atvieglo personāla atgriešanos darbā pēc nelaimes gadījumiem/starpgadījumiem vai ilgas prombūtnes, tostarp nodrošina papildu apmācību, ja konstatēts, ka tā vajadzīga.

4.3. **Apzināšanās**

4.3.1. Augstākā līmeņa vadība nodrošina, ka tā un personāls, kura funkcijas ietekmē drošību, apzinās savu darbību būtiskumu, svarīgumu un sekas, kā arī savu devumu drošības pārvaldības sistēmas pareizā piemērošanā un efektivitātē, tostarp drošības mērķu sasniegšanā (sk. 3.2. Drošības mērķi un plānošana).

4.4. **Informācija un saziņa**

4.4.1. Organizācija nosaka pienācīgus saziņas kanālus, kas nodrošina ar drošību saistītas informācijas apmaiņu starp dažādiem organizācijas līmeņiem un ar ieinteresētajām trešām personām, tostarp ar darbuzņēmējiem, partneriem un piegādātājiem.

4.4.2. Lai nodrošinātu, ka ar drošību saistīta informācija nonāk pie spriedējiem un lēmējiem, organizācija pārvalda ar drošību saistītas informācijas identificēšanu, saņemšanu, apstrādi, ģenerēšanu un izplatīšanu.

4.4.3. Organizācija nodrošina, ka ar drošību saistīta informācija ir:

a) būtiska, pilnīga un saprotama personām, kas to izmantos;

b) derīga;

c) precīza;

d) konsekventa;

e) kontrolēta (sk. 4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole);

f) paziņota pirms tās stāšanās spēkā;

g) saņemta un saprasta.

4.5. **Dokumentēta informācija**

4.5.1. Drošības pārvaldības sistēmas dokumentācija

4.5.1.1. Ir izstrādāts drošības pārvaldības sistēmas apraksts, kurā ietverti šādi aspekti:

a) ar dzelzceļa darbību drošību saistīto procesu un darbības, tostarp ar drošību saistītu uzdevumu un attiecīgo pienākumu (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras) identifikācija un apraksts;

b) šo procesu mijiedarbība;

c) procedūras vai citi dokumenti, kur aprakstīts, kā šie procesi tiek īstenoti;

d) darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju identifikācija un sniegto pakalpojumu veida un apjoma apraksts;

e) tādu līgumsaistību un citu uzņēmējdarbības līgumu identifikācija, kas noslēgti starp organizāciju un citām d) apakšpunktā norādītajām personām un vajadzīgi, lai kontrolētu organizācijai raksturīgos drošības apdraudējumus un drošības apdraudējumus, kas saistīti ar darbuzņēmēju izmantošanu;

f) šajā regulā prasītā atsauce uz dokumentētu informāciju.

4.5.1.2. Organizācija nodrošina, ka saskaņā ar Direktīvas (ES) 2016/798 9. panta 6. punktu attiecīgajai valsts drošības iestādei (vai iestādēm) tiek iesniegts gada drošības pārskats, kas ietver:

a) kopsavilkumu par lēmumiem, kuri nosaka ar drošību saistītu izmaiņu nozīmīguma līmeni, tostarp pārskatu par nozīmīgām izmaiņām, saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 402/2013 18. panta 1. punktu;

b) organizācijas drošības mērķus nākamajam gadam/turpmākajiem gadiem un to, kā nopietni drošības apdraudējumi ietekmē šo drošības mērķu noteikšanu;

c) nelaimes gadījumu/starpgadījumu iekšējās izmeklēšanas (sk. 7.1. No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība) un citu uzraudzības darbību (sk. 6.1. Uzraudzība, 6.2. Iekšējā revīzija un 6.3. Pārvaldības pārskatīšana) rezultātus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1078/2012 5. panta 1. punktu;

d) sīku informāciju par to, kā norit neīstenoto valsts izmeklēšanas struktūru ieteikumu īstenošana (sk. 7.1. No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība);

e) organizācijas drošības raksturlielumus, kas noteikti organizācijas drošības rādītāju izvērtēšanas vajadzībām (sk. 6.1. Uzraudzība);

f) attiecīgā gadījumā *RID* [1] minētā drošības konsultanta gada ziņojuma secinājumus par organizācijas darbību, kas saistīta ar bīstamo kravu pārvadājumiem [2].

4.5.2. Informācijas radīšana un atjaunināšana

4.5.2.1. Organizācija nodrošina, ka ar drošības pārvaldības sistēmu saistītas dokumentētas informācijas radīšanai un atjaunināšanai tiek izmantoti atbilstīgi formāti un informācijas līdzekļi.

4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole

4.5.3.1. Organizācija ar drošības pārvaldības sistēmu saistītu dokumentētu informāciju, jo īpaši tās glabāšanu, izplatīšanu un izmaiņu vadību, kontrolē, lai attiecīgā gadījumā nodrošinātu tās pieejamību, piemērotību un aizsardzību.

4.6. **Cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru integrēšana**

4.6.1. Organizācija demonstrē sistemātisku pieeju cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru integrēšanai drošības pārvaldības sistēmā. Šī pieeja:

a) ietver stratēģijas izstrādi un cilvēkfaktoru un organizatorisko faktoru jomas īpašo zināšanu un atzīto metožu izmantošanu;

b) pievēršas riskiem, kas saistīti ar iekārtu konstrukciju un izmantošanu, uzdevumiem, darba apstākļiem un organizatoriskiem pasākumiem, ņemot vērā cilvēka spējas un to robežas, un ietekmi uz cilvēka veiktspēju.

5. EKSPLUATĀCIJA

5.1. **Ekspluatācijas plānošana un kontrole**

5.1.1. Kad organizācija plāno, izstrādā, īsteno un pārskata savus ekspluatācijas procesus, tā nodrošina, ka ekspluatācijas laikā tiek:

a) piemēroti pieļaujamā riska kritēriji un drošības pasākumi (sk. 3.1.1. Riska novērtējums);

[1] Direktīvas (ES) 2016/798 I pielikuma papildinājuma 2.1. punkts.
[2] Direktīvas (ES) 2016/798 I pielikuma papildinājuma 2.2. punkts.

b) izstrādāts(-i) drošības mērķu sasniegšanas plāns(-i) (sk. 3.2. Drošības mērķi un plānošana);

c) vākta informācija ekspluatācijas pasākumu piemērošanas pareizības un efektivitātes mērīšanas vajadzībām (sk. 6.1. Uzraudzība).

5.1.2. Organizācija nodrošina, ka ekspluatācijas pasākumi atbilst ar drošību saistītajām prasībām, kas noteiktas piemērojamajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās un attiecīgajos valstu noteikumos, un citām attiecīgajām prasībām (sk. 1. Organizācijas konteksts).

5.1.3. Lai kontrolētu riskus, kad tas ir būtiski ekspluatācijas darbību drošībai (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), ņem vērā vismaz šādus aspektus:

a) drošu transporta robežu noteikšana satiksmes plānošanas un vadības vajadzībām, pamatojoties uz infrastruktūras konstrukcijas parametriem;

b) satiksmes plānošana, tostarp kustības grafiks un vilcienu ceļu iedalīšana;

c) satiksmes pārvaldība reāllaikā normālā ekspluatācijas režīmā un traucētos ekspluatācijas režīmos, piemērojot satiksmes izmantošanas ierobežojumus un īstenojot satiksmes traucējumu pārvaldību;

d) īpašu sūtījumu pārvadāšanas nosacījumu noteikšana.

5.1.4. Lai pārvaldītu pienākumu sadalījumu, kad tas ir svarīgi ekspluatācijas darbību drošībai, organizācija apzina pienākumus, kas attiecas uz dzelzceļu tīkla plānošanu un ekspluatāciju, un nosaka, kā attiecīgie uzdevumi, kuri ietekmē visu pakalpojumu sniegšanas drošību, tiek iedalīti kompetentajam personālam organizācijā (sk. 2.3. Organizatoriskās funkcijas, pienākumi, pārskatatbildība un pilnvaras) un attiecīgā gadījumā citām kvalificētām trešām personām (sk. 5.3. Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji).

5.1.5. Lai pārvaldītu informāciju un saziņu, kad tas ir svarīgi ekspluatācijas darbību drošībai (sk. 4.4. Informācija un saziņa), attiecīgo personālu (piemēram, signalizētājus) informē par īpašām maršrutizācijas prasībām vilcieniem un ritekļu kustību, tostarp par attiecīgajām izmaiņām, kuras var radīt briesmas, pagaidu vai pastāvīgiem ekspluatācijas ierobežojumiem (piemēram, sliežu ceļa tehniskās apkopes dēļ) un, attiecīgā gadījumā, nosacījumiem, kas attiecas uz īpašiem sūtījumiem.

5.1.6. Lai pārvaldītu kompetenci, kad tas ir svarīgi ekspluatācijas darbību drošībai (sk. 4.2. Kompetence), organizācija saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem (sk. 1. Organizācijas konteksts), savam personālam nodrošina:

a) mācību un darba instrukciju ievērošanu un korektīvu pasākumu veikšanu vajadzības gadījumā;

b) īpašu apmācību gadījumā, ja gaidāmas izmaiņas, kas ietekmē ekspluatācijas norisi vai personālam uzticētos uzdevumus;

c) pienācīgu pasākumu veikšanu pēc nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem.

5.2. **Aktīvu pārvaldība**

5.2.1. Organizācija pārvalda ar fiziskajiem aktīviem saistītos drošības apdraudējumus visā aktīvu dzīves ciklā (sk. 3.1.1. Riska novērtējums) no projekta līdz likvidācijai un visos aktīvu dzīves cikla posmos izpilda ar cilvēkfaktoriem saistītās prasības.

5.2.2. Organizācija:

a) nodrošina, ka aktīvus izmanto paredzētajām vajadzībām, vienlaikus uzturot tos ekspluatācijai drošā stāvoklī un uzturot tiem paredzēto veiktspējas līmeni;

b) pārvalda aktīvus normālā un traucētā ekspluatācijas režīmā;

c) iespējami drīz pirms aktīva ekspluatācijas vai tās laikā konstatē neatbilstības ekspluatācijas prasībām, tostarp atbilstīgi piemēro izmantošanas ierobežojumus, lai nodrošinātu aktīva uzturēšanu ekspluatācijai drošā stāvoklī (sk. 6.1. Uzraudzība).

5.2.3. Organizācija nodrošina, ka aktīvu pārvaldības pasākumi attiecīgā gadījumā atbilst visām pamatprasībām, kas noteiktas attiecīgajās savstarpējas izmantojamības tehniskajās specifikācijās, un visām citām attiecīgajām prasībām (sk. 1. Organizācijas konteksts).

5.2.4. Lai pārvaldītu riskus, kad tas ir svarīgi tehniskās apkopes nodrošināšanai (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), ņem vērā vismaz šādus aspektus:

a) infrastruktūras uzturēšanai ekspluatācijai drošā stāvoklī paredzētās tehniskās apkopes nepieciešamības konstatēšana, pamatojoties uz infrastruktūras plānoto un faktisko izmantojumu un tās konstrukcijas parametriem;

b) pārvaldība, kas attiecas uz aktīva izņemšanu no ekspluatācijas tehniskās apkopes veikšanai, ja konstatēti bojājumi vai ja aktīva stāvoklis pasliktinājies, pārsniedzot a) apakšpunktā minētā ekspluatācijai drošā stāvokļa robežvērtības;

c) pārvaldība, kas attiecas uz aktīva atgriešanu ekspluatācijā ar iespējamiem izmantošanas ierobežojumiem pēc tam, kad veikta aktīva uzturēšanai ekspluatācijai drošā stāvoklī paredzētā tehniskā apkope;

d) monitoringa un mērīšanas iekārtu pārvaldība nolūkā nodrošināt to piemērotību paredzētajam mērķim.

5.2.5. Lai pārvaldītu informāciju un saziņu, kad tas ir svarīgi drošai aktīvu pārvaldībai (sk. 4.4. Informācija un saziņa), organizācija ņem vērā:

a) attiecīgās informācijas apmaiņu organizācijā vai ar trešām personām, kas atbildīgas par tehnisko apkopi (sk. 5.3. Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji), jo īpaši informācijas apmaiņu par nepareizu darbību, kas saistīta ar drošību, par nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem, kā arī par iespējamiem aktīva izmantošanas ierobežojumiem;

b) visas vajadzīgās informācijas, tostarp ar a) apakšpunktu saistītās informācijas, izsekojamību (sk. 4.4. Informācija un saziņa un 4.5.3. Dokumentētas informācijas kontrole);

c) reģistru izveidošanu un uzturēšanu, ietverot tādu izmaiņu pārvaldību, kuras ietekmē aktīvu drošību (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība).

5.3. **Darbuzņēmēji, partneri un piegādātāji**

5.3.1. Organizācija apzina un kontrolē drošības apdraudējumus, kas izriet no ārpakalpojumu sniedzējiem deleģētām darbībām, tostarp no ekspluatācijas sadarbībā ar darbuzņēmējiem, partneriem un piegādātājiem.

5.3.2. Lai kontrolētu 5.3.1. punktā minētos drošības apdraudējumus, organizācija nosaka darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju atlases kritērijus un līguma prasības, kas tiem jāizpilda, aptverot:

a) juridiskās un cita veida prasības, kas saistītas ar drošību (sk. 1. Organizācijas konteksts);

b) līgumā noteikto uzdevumu izpildei vajadzīgo kompetences līmeni (sk. 4.2. Kompetence);

c) atbildību par izpildāmajiem uzdevumiem;

d) drošības rādītājus, kurus paredzēts uzturēt līguma darbības laikā;

e) saistības, kuras attiecas uz tādas informācijas apmaiņu, kas saistīta ar drošību (sk. 4.4. Informācija un saziņa);

f) ar drošību saistītu dokumentu izsekojamību (sk. 4.5. Dokumentēta informācija).

5.3.3. Saskaņā ar procesu, kas noteikts Regulas (ES) Nr. 1078/2012 3. pantā, organizācija uzrauga:

a) visu darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju darbību drošības rādītājus, lai nodrošinātu, ka tie izpilda līgumā noteiktās prasības;

b) darbuzņēmēju, partneru un piegādātāju informētību par drošības apdraudējumiem, ko tie rada organizācijas darbībām.

5.4. **Izmaiņu pārvaldība**

5.4.1. Organizācija īsteno un vada drošības pārvaldības sistēmas izmaiņas drošības rādītāju uzturēšanai vai uzlabošanai. Tas ietver lēmumu pieņemšanu dažādos izmaiņu pārvaldības posmos un turpmāk veiktu drošības apdraudējumu pārskatīšanu (sk. 3.1.1. Riska novērtējums).

5.5. **Ārkārtas situāciju pārvaldība**

5.5.1. Organizācija identificē ārkārtas situācijas un nosaka ar tām saistītus savlaicīgus pasākumus, kas jāveic ārkārtas situāciju pārvaldībai (sk. 3.1.1. Riska novērtējums) un normālu ekspluatācijas apstākļu atjaunošanai saskaņā ar Regulu (ES) 2015/995.

5.5.2. Organizācija nodrošina, ka jebkura identificētā veida ārkārtas situācijā:

a) ir iespējams nekavējoties sazināties ar neatliekamās palīdzības dienestiem;

b) neatliekamās palīdzības dienestiem tiek sniegta visa būtiskā informācija gan iepriekš, lai sagatavotos reaģēšanai ārkārtas situācijā, gan ārkārtas situācijas laikā;

c) pirmā palīdzība tiek sniegta pašu spēkiem.

5.5.3. Organizācija nosaka un dokumentē visu personu funkcijas un pienākumus saskaņā ar Regulu (ES) 2015/995.

5.5.4. Organizācijai ir rīcības, brīdināšanas un informēšanas plāni ārkārtas situācijām, kuros ietverti pasākumi nolūkā:

a) brīdināt visu personālu, kura atbildībā ir ārkārtas situāciju pārvaldība;

b) paziņot informāciju visām personām (piemēram, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, darbuzņēmējiem, iestādēm, neatliekamās palīdzības dienestiem), tostarp ārkārtas situācijā dot norādījumus pasažieriem;

c) pieņemt visus vajadzīgos lēmumus atbilstīgi ārkārtas situācijas veidam.

5.5.5. Organizācija apraksta, kā tiek iedalīti resursi un līdzekļi ārkārtas situāciju pārvaldībai (sk. 4.1. Resursi) un kā tiek apzinātas prasības, kas attiecas uz mācībām (sk. 4.2. Kompetence).

5.5.6. Ārkārtas situācijām paredzētos pasākumus regulāri izmēģina sadarbībā ar citām ieinteresētajām personām un vajadzības gadījumā atjaunina.

5.5.7. Organizācija ārkārtas rīcības plānus koordinē ar visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kas darbojas organizācijas infrastruktūrā, ar neatliekamās palīdzības dienestiem nolūkā veicināt to ātru reaģēšanu un ar visām citām personām, kuras varētu tikt iesaistītas ārkārtas situācijā.

5.5.8. Organizācijai ir pasākumi, ar ko vajadzības gadījumā nekavējoties aptur darbības un dzelzceļa satiksmi un par veikto rīcību informē visas ieinteresētās personas.

5.5.9. Pārrobežu infrastruktūras gadījumā sadarbība starp attiecīgajiem infrastruktūras pārvaldītājiem veicina neatliekamās palīdzības dienestu vajadzīgo koordinēšanu un sagatavotību abpus robežas.

6. VEIKTSPĒJAS IZVĒRTĒŠANA

6.1. **Uzraudzība**

6.1.1. Organizācija veic uzraudzību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1078/2012 nolūkā:

a) pārbaudīt, vai visi drošības pārvaldības sistēmas procesi un procedūras, tostarp ekspluatācijas, organizatoriskie un tehniskie drošības pasākumi, tiek pareizi piemēroti un ir efektīvi;

b) pārbaudīt, vai drošības pārvaldības sistēma kopumā tiek pareizi piemērota un vai tā dod gaidītos rezultātus;

c) noskaidrot, vai drošības pārvaldības sistēma atbilst šajā regulā noteiktajām prasībām;

d) attiecīgi noteikt un īstenot korektīvus pasākumus un izvērtēt to efektivitāti (sk. 7.2. Pastāvīgi uzlabojumi), ja konstatēta neatbilstība a), b) vai c) apakšpunktam.

6.1.2. Organizācija visos organizācijas līmeņos regulāri uzrauga ar drošību saistītu uzdevumu izpildi un iejaucas gadījumā, ja šie uzdevumi netiek pienācīgi pildīti.

6.2. **Iekšējā revīzija**

6.2.1. Organizācija neatkarīgi, objektīvi un pārredzami veic iekšējo revīziju nolūkā vākt un analizēt informāciju uzraudzības vajadzībām (sk. 6.1. Uzraudzība), ietverot:

a) plānoto iekšējo revīziju grafiku, ko var pārskatīt atkarībā no iepriekšējo revīziju un veiktspējas uzraudzības rezultātiem;

b) kompetento revidentu identifikāciju un atlasi (sk. 4.2. Kompetence);

c) revīziju rezultātu analīzi un izvērtējumu;

d) korektīvu vai uzlabojošu pasākumu nepieciešamības apzināšanu;

e) pārliecināšanos par šo pasākumu pabeigtību un efektivitāti;

f) dokumentāciju, kas attiecas uz revīziju veikšanu un rezultātiem;

g) revīziju rezultātu paziņošanu augstākā līmeņa vadībai.

6.3. **Vadības veikta pārskatīšana**

6.3.1. Augstākā līmeņa vadība regulāri pārskata drošības pārvaldības sistēmas pastāvīgo piemērotību un efektivitāti, ņemot vērā vismaz:

a) sīku informāciju par to, kā norit pēc vadības iepriekš veiktās pārskatīšanas neīstenoto darbību īstenošana;

b) mainīgos iekšējos un ārējos apstākļus (sk. 1. Organizācijas konteksts);

c) organizācijas drošības rādītājus, kas saistīti ar:

i) tās drošības mērķu sasniegšanu;

ii) tās veiktās uzraudzības rezultātiem, tostarp iekšējās revīzijas secinājumiem, nelaimes gadījumu/starpgadījumu iekšējās izmeklēšanas rezultātiem un attiecīgo darbību statusu;

iii) valsts drošības iestādes veiktās uzraudzības attiecīgo iznākumu;

d) ieteikumus par uzlabojumiem.

6.3.2. Augstākā līmeņa vadība, pamatojoties uz tās veiktās pārskatīšanas iznākumu, uzņemas vispārēju atbildību par vajadzīgo drošības pārvaldības sistēmas izmaiņu plānošanu un īstenošanu.

7. UZLABOJUMI

7.1. **No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība**

7.1.1. Par nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem, kas saistīti ar organizācijas dzelzceļa darbībām:

a) ziņo, tos reģistrē, izmeklē un analizē, lai noteiktu to cēloņus;

b) attiecīgi ziņo valsts struktūrām.

7.1.2. Organizācija nodrošina, ka:

a) valsts drošības iestādes, valsts izmeklēšanas struktūras un nozares/iekšējās izmeklēšanas ieteikumi tiek izvērtēti un īstenoti, ja to īstenošana ir lietderīga vai obligāta;

b) būtiski citu ieinteresēto personu, piemēram, dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu, infrastruktūras pārvaldītāju, par tehnisko apkopi atbildīgo struktūru un dzelzceļa ritekļu turētāju, ziņojumi/informācija tiek izskatīti un ņemti vērā.

7.1.3. Organizācija ar izmeklēšanu saistīto informāciju izmanto, lai pārskatītu riska novērtējumu (sk. 3.1.1. Riska novērtējums), izdarītu secinājumus ar mērķi uzlabot drošību un attiecīgā gadījumā pieņemtu korektīvus un/vai uzlabojošus pasākumus (sk. 5.4. Izmaiņu pārvaldība).

7.2. **Pastāvīgi uzlabojumi**

7.2.1. Organizācija pastāvīgi uzlabo drošības pārvaldības sistēmas piemērotību un efektivitāti, ņemot vērā satvaru, kas noteikts Regulā (ES) Nr. 1078/2012, un vismaz šādu darbību iznākumu:

a) uzraudzība (sk. 6.1. Uzraudzība);

b) iekšējā revīzija (sk. 6.2. Iekšējā revīzija);

c) vadības veikta pārskatīšana (sk. 6.3. Vadības veikta pārskatīšana);

d) no nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība (sk. 7.1. No nelaimes gadījumiem un starpgadījumiem gūtā mācība).

7.2.2. Organizācija sava izglītošanās procesa satvarā nodrošina līdzekļus, kas personālu un citas ieinteresētās personas motivē aktīvi uzlabot drošību.

7.2.3. Organizācija paredz stratēģiju savas drošības kultūras pastāvīgai uzlabošanai, kuras pamatā ir īpašo zināšanu un atzīto metožu izmantošana, lai apzinātu uzvedības problēmas, kas ietekmē dažādas drošības pārvaldības sistēmas daļas, un ieviestu pasākumus to novēršanai.